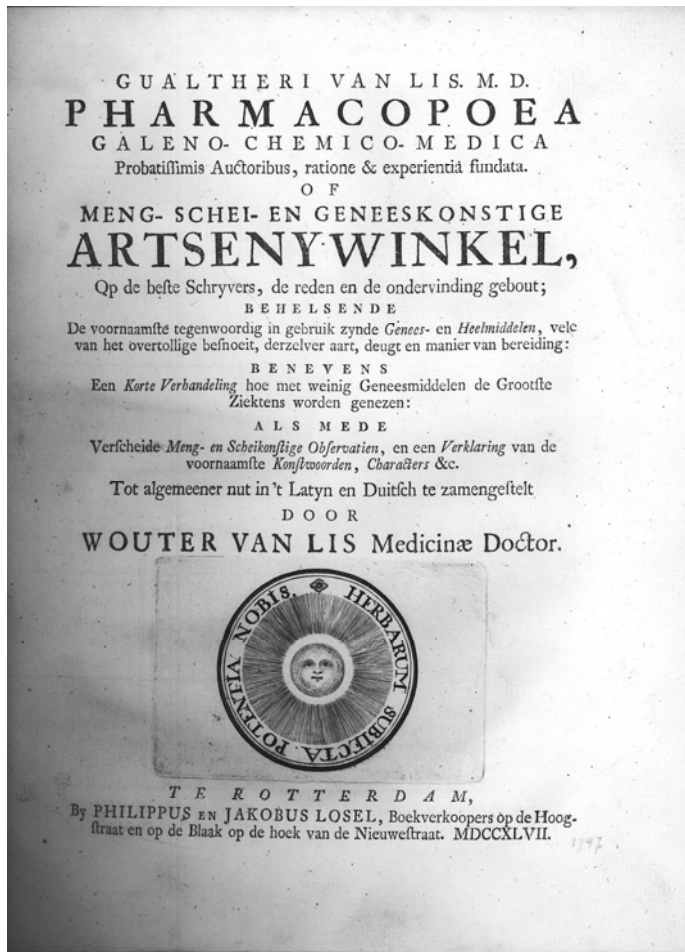

**WOUTER VAN LIS AND HIS
PHARMACOPOEA GALENO-
CHEMICO-MEDICA 1747**

Annette I. Bierman

Scaliger Institute Leiden University

The Netherlands

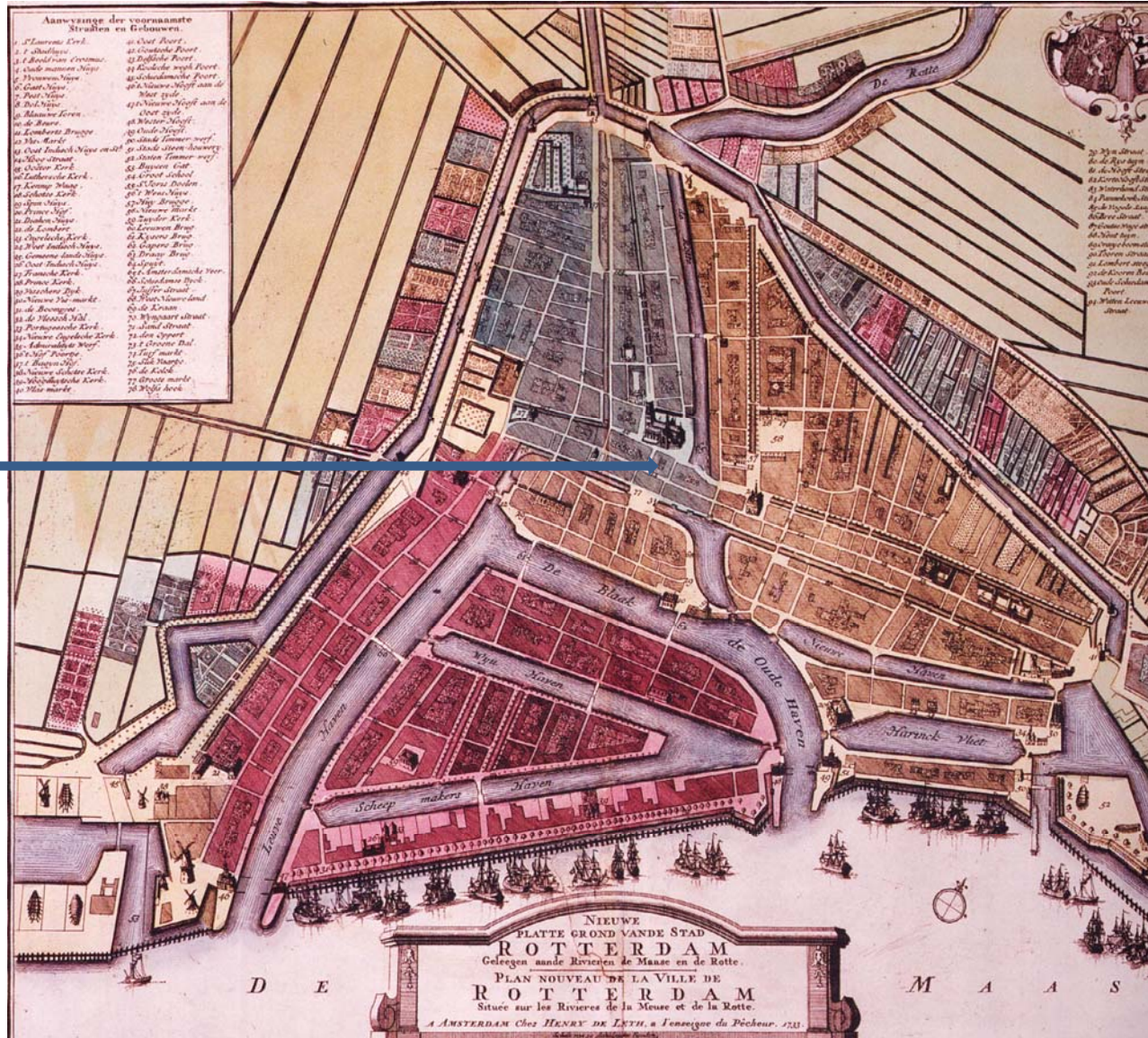

First edition of the
**Pharmacopoea
Galenico-Chemico-
Medica**

1747

Rotterdam 18th century, with the pharmacy shop in de Hoogstraat

Hoog
straat

The gilded mortar / De vergulde vijzel

Brewer van Lis

BROUWKUNDE
OF

VERHANDELING

VAN HET VOORNAAMSTE
DAT TOT EEN

BROUWERY EN MOUTERY

EN HET

BROUWEN EN MOUTEN

BEHOORT;

Alsmede een korte Beschryving van het

B I E R,

DESZELFS HOOFDSTOFFEN, ENZ.

Te samen gestelt door

W. VAN LIS,

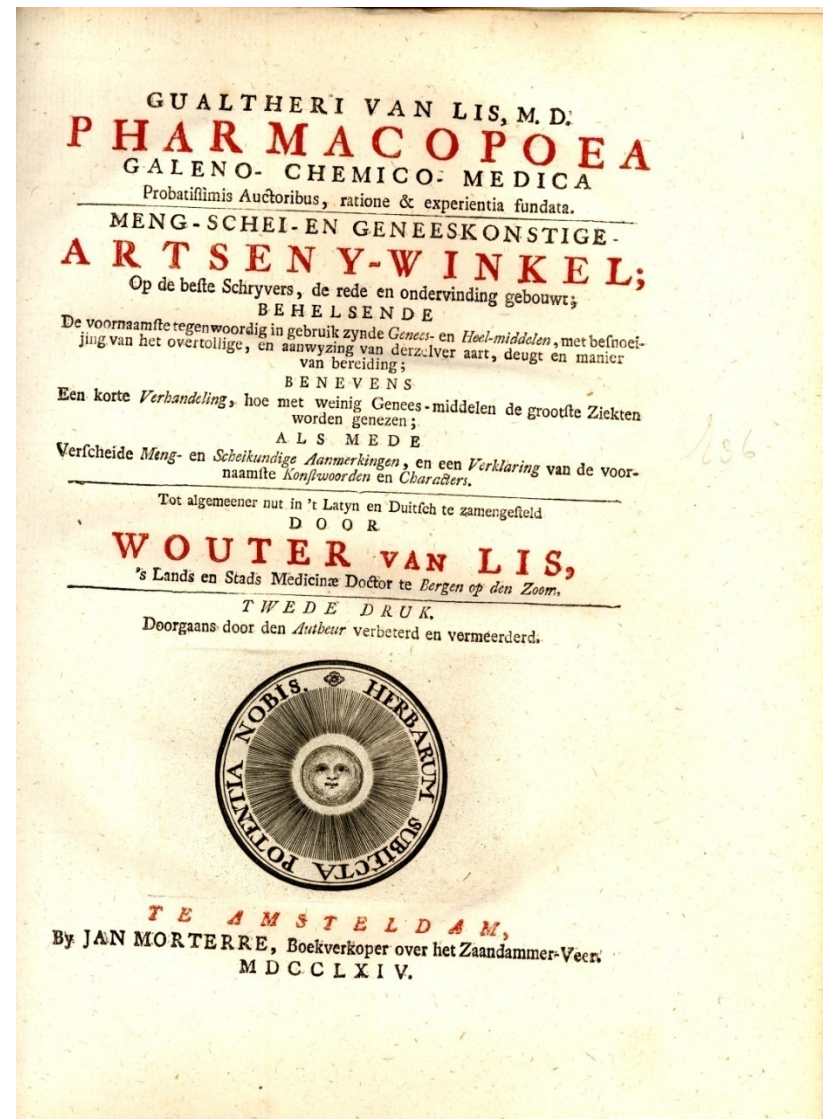
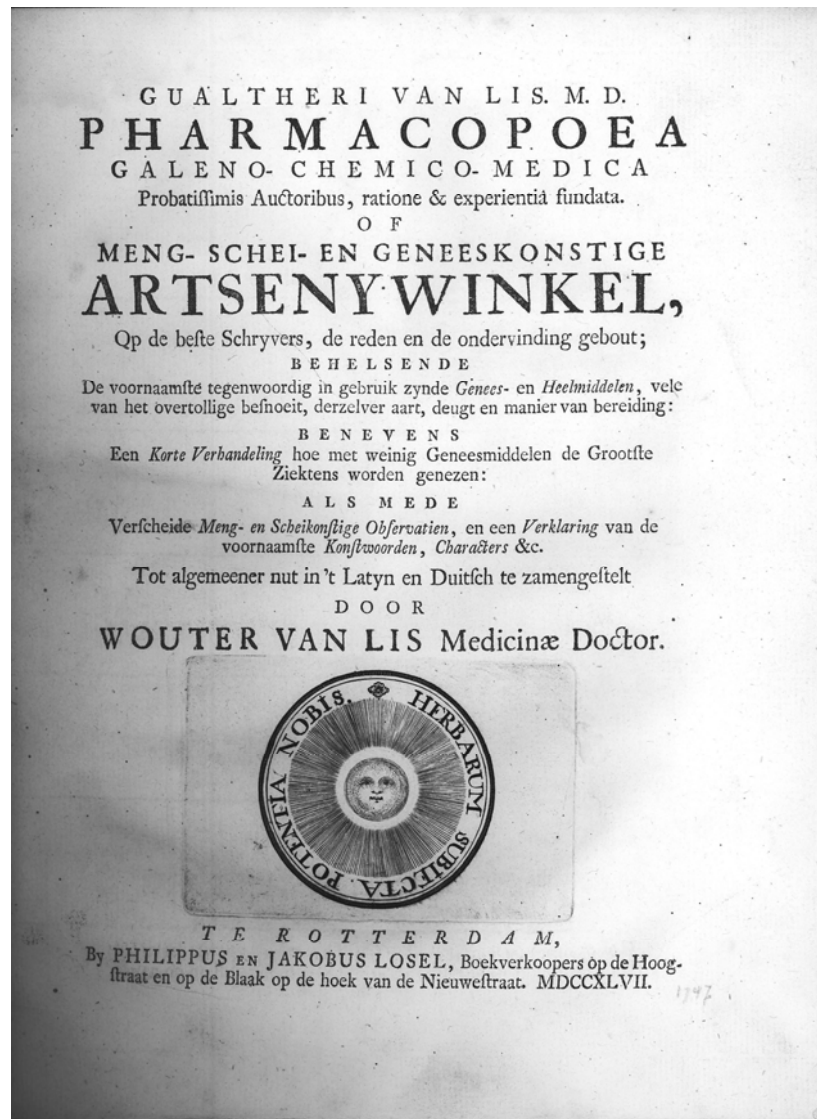
Med. Doct'or en Brouwer te Rotterdam.

TE ROTTERDAM,

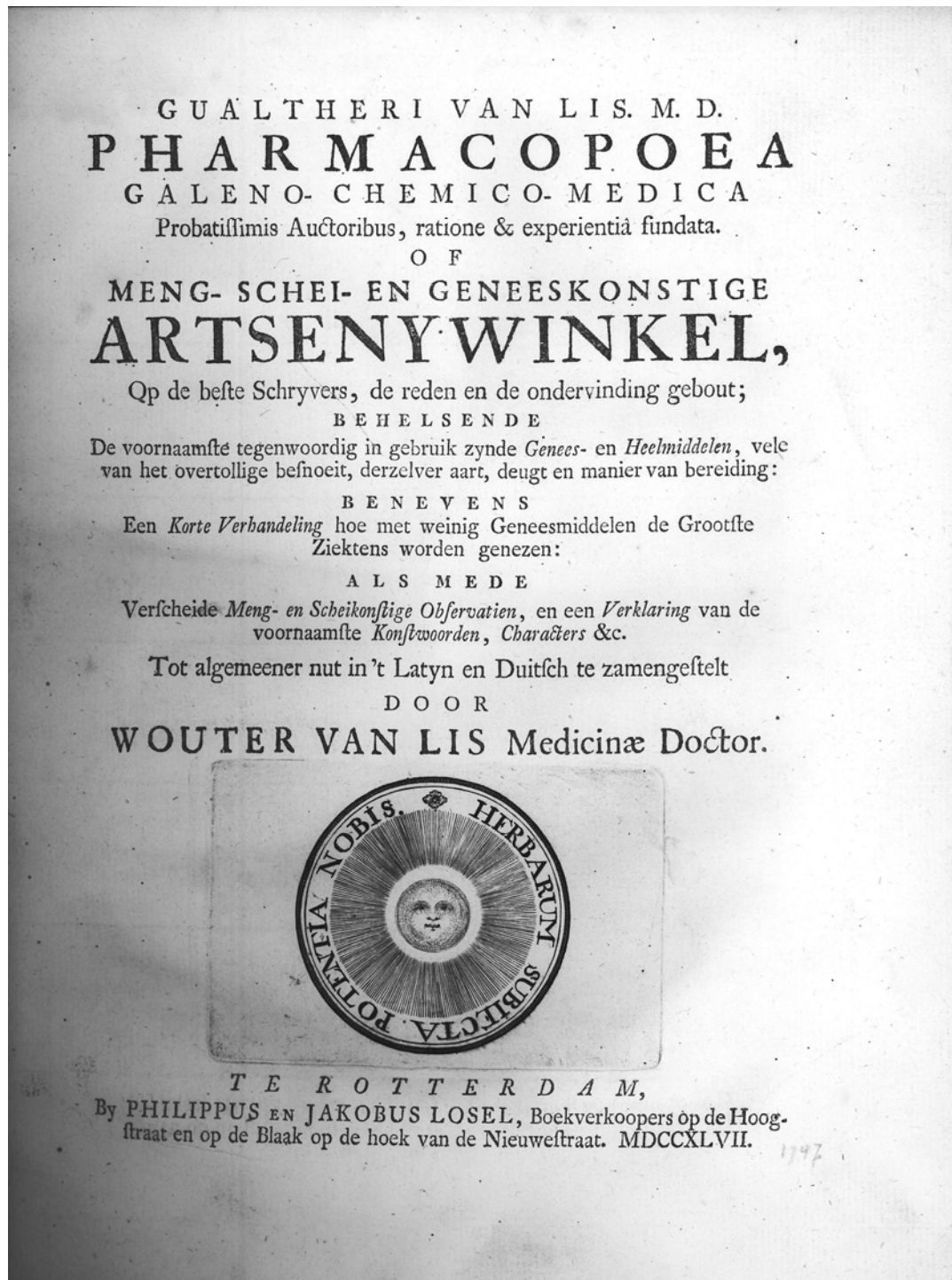
By PHILIPPUS en JAKOBUS LOSEL,
Boekverkoopers op de Hoogstraat, en op de
Blaak op de hoek van de Nieuwestraat 1745.

The 2 editions -1747 and 1764- of van Lis' pharmacopoeia

6 Chapters

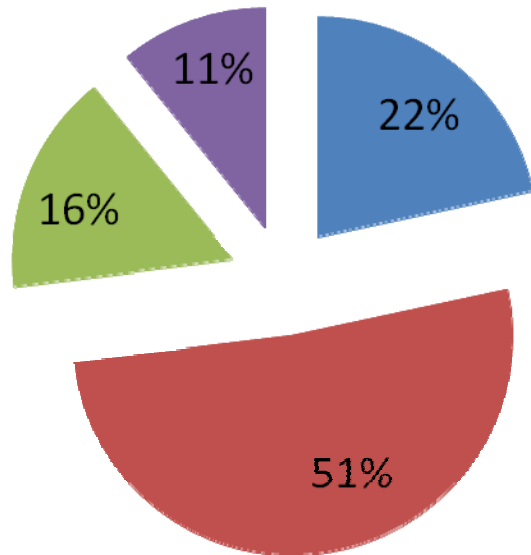
1. About simple drugs
2. About Galenica
3. About Chymica
4. About Diseases
5. Practical information
6. Glossary and chemical characters

contents

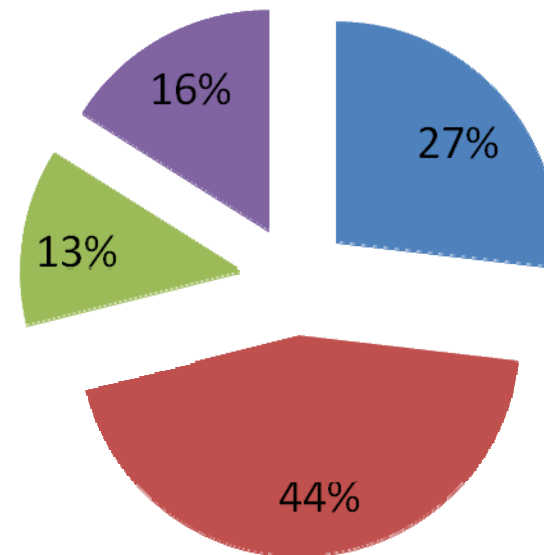
1746

■ simple drugs ■ prescript.
■ diseases ■ practical

1764

■ simple drugs ■ prescript.
■ diseases ■ practical

Rotterdam pharmacopoea versus Van Lis' Pharmacopoea

PHARMACOPOEA
ROTERODAMENSIS
GALENO-CHYMICA,
OF
ROTTERDAMSCH
GALENISCHE
EN
CHYMISCHE
APOTHEEK.

T. ROTTERDAM,
By BARENT BOS,
EN
De Wed: van ELIAS YVANS. 1709.
Met Privilegie.

GUALTHERI VAN LIS. M. D.
PHARMACOPOEA
GALENO-CHYMICO-MEDICA
Probatissimis Auctoribus, ratione & experientia fundata.
OF
MENG-SCHEI-EN GENEESKONSTIGE
ARTSENYWINKEL,

Op de beste Schryvers, de reden en de ondervinding gebout;

BEHELSENDE

De voornaamste tegenwoordig in gebruik zynde *Genees- en Heelmiddelen*, vele van het overtollige behoefte, derzelve aart, deugt en manier van bereiding:

BENEVENST

Een *Korte Verhandeling* hoe met weinig Geneesmiddelen de Grootste Ziekten worden genezen:

ALS MEDE

Verscheide *Meng- en Scheikunstige Observatien*, en een *Verklaring* van de voornaamste *Konstwoorden, Charaeters &c.*

Tot algemeener nut in 't Latyn en Duitfch te zamengestelt

DOOR

WOUTER VAN LIS Medicinæ Doctor.

T. ROTTERDAM,
By PHILIPPUS EN JAKOBUS LOSEL, Boekverkoopers op de Hoog-
straat en op de Blaak op de hoek van de Nieuwelstraat. MDCCXLVII.

Fel Taurinum. Vide Bos.

Felis. Ejus partes, in medecina usitatae, sunt caput, sanguis, adeps, secundinae, pellis, aurium sordes, & stercus. *Caput* Cati nigri calcinatum habetur remedium praestantissimum adversus albuginem & unguem oculorum. *Sanguis* Cati, ex venula sub cauda, epilepsiam sanat, ex incisa aure herpeti medetur. *Adeps* cati castrati calefacit, emollit & discutit; hinc in articulorum affectibus convenit. *Adeps* Felis sylvestris, umbilico imposita, uterinis & colicis doloribus medetur. *Secundinae* Felis nigrae, de collo suspensae, habentur remedium in oculorum affectibus utile. *Pellis* Felis sylvestris ventriculo frigido, & articulis contractis convenit. *Sordes aurium* commendantur adversus paronychiam. *Stercus*, aceto & sinapi mixtum, alopeciam sanat, doloresque arthriticos placat.

... de gerouje VIII, ingenomen, heeft dezelve kragten.

Stierengal. Zie Bos.

Kat. Deszelfs delen, die in de medicynen worden gebruikt, zyn de kop, het bloet, het vet, de nageboorte, het vel, het oorsmeer en de mist. De Kop tot asch gebrandt, namentlyk van een zwarten kater, agt men te zyn een voortreffelyk middel om den wittern vlak en den nagel van de oogen te genezen. Het Bloet van een kater, uit een ader onder de staart, geneest de vallende ziekte, en het Bloet uit een gesnede oor den hair en den dauw-worm. Het Vet van eenen gesneden Kater heeft een verwarmende, weekmakende en verdryvende kragt; en daarom wort het in de ziekten der gewrigten geprezen. Het Vet van een wilde Kat, op den navel geplaatst, geneest de ziekten van de lysmoeder en de darmpynen. De Nageboorte van een zwarte kat, om den bals gebangen, is nuttig in de oogziekten. Het Vel van een wilde kat is goet voor een koude maag en voor verstyfde of opgetrokken leden. Het Oorsmeer wort tegen de vyt geprezen. De Mist, met azyn en mostert gemengt, doet op de plaatzen, die kaal geworden zyn, wederom hair groeyen, en verzagt de jigt-pyn.

	R'dam 1709	Van Lis 1747
Clysmata		6
Unguenta	12	17 + 3 ctr
Balsamus	1	5
Cataplasmat.		4
Emplastra	16	15 + 1 ctr
Cerata		4
Suppositoria		3
Pessi		3
Fomenta		6

Ctr = contracta / shortened

	R'dam 1709	Van Lis 1747
Conserva	6	9
Sirupi	10	31 + 7 ctr
Mel, Rob Cond.	6	16
Loch		5 + 1 ctr
Pulveres	1	16 + 4 ctr
Electuaria	10	15 + 7 ctr
Trochisci	7	11 + 3 ctr
Extracta, Pilulae	9	P: 15 + 2 ctr E: many
Sacchara, Tab.		5
Olea Expressa	7	12
Olea per infus. & decoct.	16	15 + 1

Jujube berries syrup

Syrupus Jujubinus.

*Rx. Radicum Glycyrrhizæ.
Herbæ Capilli Veneris ana Unciam
unam.
Florum Violarum Drachmas quinque.
Hordei mundati Unciam unam.
Jujubarum Numero sexaginta.
Seminum Malvæ Drachmas quinque.
Cydoniorum.
Lactucæ.
Melonum.
Papaveris Albi ana Drach-
mas tres.
Aque puræ Quantum Sufficit.
Coquantur ad partem dimidiam; cola-
turæ decantatæ adde
Sacchari Albi Libras duas.
Coque in Syrupum.*

Adversus Pulmonum Renumque affectus

- Contractus:
R/ Jujubarum no. 60
Radici Glycyrrhizæ
Herb. Capill. Ven. aa 3
ounces
F. syrupus

The chemical characters

CHARACTERES CHEMICI 341

† 1	∇ 11	AB 21	† 31	gr. 41	⏰ 51	R 61	Sa. 71	∇ 81
⊗ 2	∇ 12	MB 22	CC 32	gutt. 42	M 52	☼ 62	B 72	† 82
A 3	∇ 13	N 23	† 33	† 43	○ 53	☾ 63	SP 73	⊗ 83
† 4	☾ 14	† 24	† 34	△ 44	☾ 54	☾ 64	∇ 74	∇ 84
† 5	☾ 15	☾ 25	∇ 35	☾ 45	☾ 55	☾ 65	∇ 75	† 85
⊗ 6	☾ 16	☾ 26	☾ 36	☾ 46	h 56	☾ 66	∇ 76	† 86
○ 7	☾ 17	☾ 27	☾ 37	tt. lib. 47	PP 57	☾ 67	S.S.S. 77	☾ 87
āāā 8	☾ 18	☾ 28	☾ 38	☾ 48	☾ 58	☾ 68	☾ 78	☾ 88
an.āāā 9	☾ 19	† 29	☾ 39	☾ 49	☾ 59	☾ 69	☾ 79	☾ 89
† 10	☾ 20	† 30	F 40	☾ 50	☾ 60	☾ 70	☾ 80	☾ 90

F I N I S

Concluding remarks

1. The Pharmacopoea Galeno-Chemico-Medica does not comply with the definition of pharmacopoeias
2. The Pharmacopoea Galeno-Chemico-Medica gives an unique survey of 18th century pharmacy and medicine in the Netherlands